

Entrevista a Raimon Obiols, primer secretari del PSC

“El nacionalisme sense objectius fa el joc a la dreta”

El PSC es troba en un procés de renovació sense precedents que té per finalitat de reorganitzar i relançar l'esquerra a Catalunya. Raimon Obiols, principal impulsor d'aquest procés, explica, en aquesta entrevista el què, el com i el perquè d'aquesta renovació.

R de Raimon. Però sobretot R de repensar, renovar, readaptar, reagrupar. Són les paraules que rondan amb més insistència pel cap del primer secretari dels socialistes catalans. S'ha proposat, en un any, de canviar de dalt a baix la casa comuna de l'esquerra. Ha obert les portes, hi vol mobles nous, i potser, una nova façana. Però, de moment, només en té els plànols. El resultat no depèn només d'ell.

—*¿Com creu que segueix la gent el procés del PSC?*

—A Catalunya en aquests moments hi ha un afebliment de la relació entre societat civil i societat política. Hi ha una demanda de renovació general, no d'un partit concret només. Hi ha un anhel de noves formes, que no se sap exactament quines poden ser. Hi ha un increment de l'exigència ètica.

—*¿I el PSC com hi respondrà?*

—El PSC farà el que podrà. Nosaltres creiem que hi ha dues dimensions de la política. Hi ha la política com a passió pel poder, i hi ha la política com a participació, com a preocupació per les coses col·lectives. I un partit com el nostre ha de saber donar resposta a aquesta segona exigència. Per orígens, per tradició, per ideologia, el nostre partit troba les seves senyes d'identitat en la revolta contra el poder. Per tant, el que tractarem de fer és trobar noves respostes a aquesta dimensió de la política.

—*¿I això com es tradueix a nivell de partit: renovant-se, mutant-se?*

—En el nostre cas, em sembla que l'exigència és de renovació. El nostre partit no ha complert encara el seu cicle, està en una fase intermèdia, amb un ample camí a córrer. Altres poden parlar de refundació, però per nosaltres, el nostre objectiu és el de la renovació.

—*¿Vostè és el Michel Rocard de l'esquerra catalana?*

—No crec que sigui bo fer transposi-

cions. La societat catalana és molt diferent de la societat francesa. Els objectius d'una política nacional a Catalunya són molt diferents d'una política nacional a França. En política, com en qualsevol altra activitat humana, tractar de repetir models, porta sempre problemes. Cal ser original. Això és una obvietat; però com totes les obvietats, és cert. Tots els exemples d'importació de models es mostren limitats o fins i tot contraproductius. Del missatge de Rocard, se n'ha fet una lectura reduccionista, dient que es tracta d'una aventura personal, que prepara les presidencials del 95, però al darrere hi ha una elaboració, no sols d'ell, sinó d'un equip ample de persones. En altres àmbits succeeix quelcom de similar, com a Itàlia, on es parla de crear un partit nou, hereu de la tradició dels partits clàssics de l'esquerra, el partit socialista i el partit comunista. La nostra fórmula particular és buscar un procés de confluència bàsicament generacional, des del meu punt de vista, amb sectors que tenen uns punts de partida diferents, però que poden arribar a unes mateixes conclusions: la necessitat d'articular forces polítiques renovades.

—*¿El model Obiols de renovació del PSC seria buscar la confluència generacional?*

—Jo no parlaria de model Obiols. Jo apporto idees al meu partit i més enllà.

—*Però vostè n'és el màxim impulsor.*

—Jo crec que expresso quelcom que està present en molts àmbits aparentment molt allunyats de la vida cultural, social i política de Catalunya. Altres es mouen també en la mateixa direcció.

—*¿Qui són aquests altres?*

—Hi ha un món associatiu prou viu a Catalunya que rebutja la idea que simplement amb l'afirmació identitària, amb el simple postulat nacionalista, n'hi ha prou. Consideren que això pot ser un tret d'unió, però que després cal avançar cap

a projectes o programes concrets de canvi real. El nacionalisme sense objectius acaba sempre fent el joc a la dreta. Aquests sectors són a tot arreu, en el món cultural, associatiu, sindical i polític; en el nostre partit, però també en altres forces.

—*¿Quines?*

—Les que hi ha.

—*CDC, UDC, ERC, IC...*

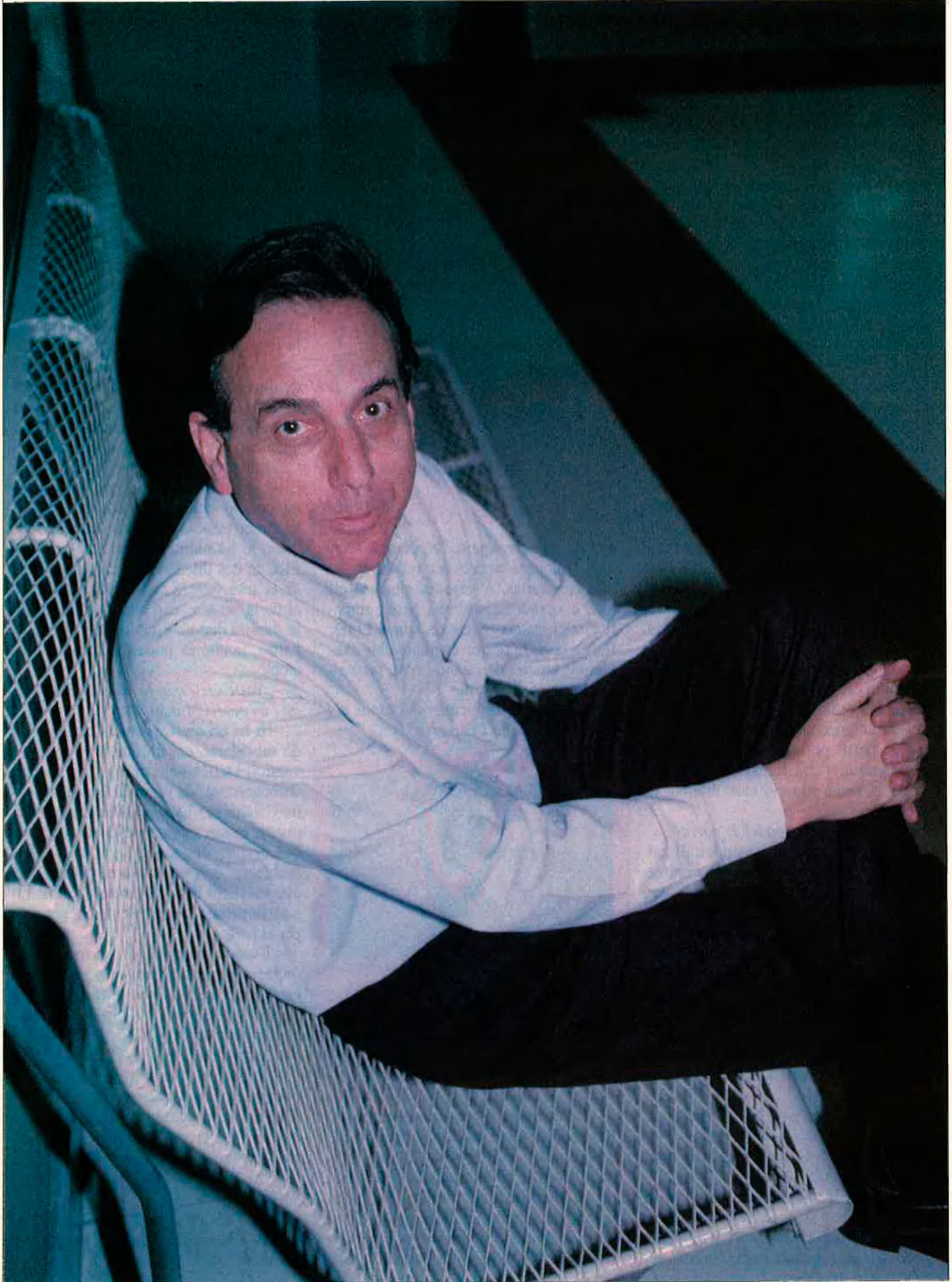
—Bàsicament. Sempre tinc tendència a no especificar perquè pot fer l'efecte que sempre proposem ofertes, *opas*, a un sector i a un altre, i no es tracta d'això. Nosaltres hem assimilat en el nostre partit gent provinent d'altres sectors o tradicions, però no els hem anat mai a buscar, els hem obert sempre les portes. No hem fet mai grans operacions d'anar a buscar gent, perquè ho considerem detestable. En alguns casos, s'ha anat a buscar gent nostra, oferint-los l'oro i el moro.

—*¿Algun cas?*

—Són coses molt molestes. Parlo de fa uns quants anys. Quan nosaltres sorgíem com a partit, se'n van donar alguns casos concrets, i uns altres van fracassar perquè la nostra gent va tenir una actitud de rebuig. Però, sí, hi va haver alguns intents.

—*¿Per part de qui?*

—Em sembla que, això, més val que ho deixem per a quan calgui escriure les memòries. Ho dic per una raó. Nosaltres, com que detestem això, no ho farem. Nosaltres busquem sempre el diàleg, això sí, perquè creiem que una de les coses a renovar és aquesta tendència competitiva en l'àmbit de l'esquerra, aquest rebuig d'un sector de l'esquerra en nom d'un altre sector, creure que un sector de l'esquerra es pot afirmar sobre la base de la crítica permanent de l'altre. És molt necessari d'entrar en una etapa de major reconeixement del pluralisme, de major tolerància, d'assumpció de les diferències en l'àmbit de l'esquerra.

—*Quins són els objectius del procés de renovació del PSC?*

—Hi ha diversos objectius. Hi ha l'objectiu d'un repensament del nostre paradigma o model. Aquest model té diversos elements constitutius: uns valors, una determinada lectura crítica del present, una discussió crítica del present, un programa que configura un determinat model de societat, un subjecte social, i una motivació espiritual. Hem de revisar aquest paradigma, no per liquidar-lo, sinó per substituir-lo per un de nou, amb els mateixos valors, refer el concepte de progrés i readaptar els programes. Per tant, quan parlem de renovació, estem parlant en primer lloc de renovació de l'instrumental teòric. S'equivocaria qui pensés que això és una mostra de feblesa. Tot al contrari. És una demostració de vitalitat i fecundació. Després hi ha un aspecte més pràctic, que és la renovació de la fórmula de partit, de la forma d'organitzar-se. En relació amb això, partim de la idea que la forma de partit de masses ens és imprescindible. A la dreta, la forma de partit de notables ja li va bé. La dreta sempre fa política a base d'utilitzar els poders pre-polítics. Nosaltres no som notables; entre els polítics també hi ha classes. Uns són notables, són exponents en l'àmbit de la política de sectors dominants molt potents. Altres, no tenim cap altre poder que el que deriva de la confiança que sectors de gent del carrer tenen en nosaltres. Ara, la forma de partit pot variar i ha de variar. Som hereus d'una forma de partit que responia a una situació molt diferent de l'actual.

—*Quin és el nou model de partit?*

—Un nou model menys centralitzat. No és un problema de més democratització, perquè això ja ho practiquem, sinó que en el fons el problema és trobar una forma d'organitzar-se políticament que permeti d'aplicar clarament aquesta idea que la política no es fa estrictament dins les institucions, sinó també en tots els àmbits de la vida.

—*Un moviment?*

—Quan hi ha una societat democràtica, construir moviments fa una mica d'angúnia.

—*La proposta del PSC i la proposta de Pasqual Maragall de crear una "Acció Catalana" són dues propostes diferents o són confluents?*

—Són confluents. Per una banda hi ha el plantejament d'un partit que busca la seva autoreforma, i per una altra hi ha la necessitat de superar aquesta situació en-

quistada en la vida social, cultural i política de Catalunya, en la qual sembla absolutament que cal afilerar-se o bé en els rengles del nacionalisme estrictament identitari i conservador, o bé en els rengles d'un cert cosmopolitisme abstracte. La proposta, molt germinal, d'avançar cap a una nova Acció Catalana, és un in-

CARME PUÉRTOLAS

“A vegades guanyen els uns, a vegades els altres, però sempre llegint el mateix article de Jaume Lorés”.

tent de superar aquesta bipolaritat. Perquè, si no, ens podem fer vells amb les mateixes cartes. A vegades guanyen els uns, a vegades els altres, però sempre llegint el mateix article de Jaume Lorés. Fins a la fi. Ja sé que és impossible canviar els articles de Jaume Lorés, però almenys canviar la resta.

—*Es tracta de recuperar l'espai del catalanisme per a l'esquerra?*

CARME PUÉRTOLAS

“La unitat civil no està assegurada”.

—Es tracta de repensar moltes coses. Reivindiquem la tradició del catalanisme progressista, avui molt sovint menystingut, deformat. El catalanisme federalista per exemple, que era un ideal compartit per molts sectors. I reivindiquem el futur, pensar com Catalunya pot realitzar-se com a poble, sobre la base d'un pro-

grama que no pot ser un programa monopolitzat per una força política, sinó compartit.

—*On conflueixen la proposta del PSC i la de Pasqual Maragall?*

—Jo no parlaria només de dos processos, crec que n'hi ha altres. Per exemple, hi ha un procés de clarificació en l'àmbit de Convergència, que fa aparèixer dos models diferents. Darrere la crisi interna de CDC, que no s'ha acabat, sinó que coneixerà sens dubte nous episodis, en el fons hi ha també un repensament de dos projectes bastant diferenciats. Dins Iniciativa també, la cosa bull. Ho dic en to positiu. S'ha iniciat una discussió que té la seva plasmació provisional en la darrera assemblea, però que continuarà i ha de donar també els seus fruits, després de les eleccions generals. No en forma de crisi interna, sinó en forma de replantejament, que pot fer possible una represa amb força del nostre diàleg. Dins ERC, tinc la impressió que les aigües tampoc no estan massa encalmades. Hi ha també posicions que no són monolítiques, hi ha plantejaments diferenciats. ERC té dos dilemes a resoldre: un és el de la seva relació amb CDC, i l'altre és el de la seva relació amb l'esquerra. En la mesura que no estan resolts ni l'un ni l'altre, també es poden esperar evolucions.

—*Vostè creu que hi ha un model Pujol i un model Miquel Roca?*

—Hi ha un replantejament que no s'ha de subvalorar, encara que hagi estat reconduït tàcticament de manera bastant desconcertant, de repensar la relació entre Catalunya i Espanya. Però no em faci insistir massa sobre aquesta qüestió, perquè després diuen que parlo massa dels problemes dels veïns. No en parlem perquè vulguem ficar-nos a casa d'altri. En parlem perquè són problemes importants per al país.

—*Tornant doncs a casa seva, el PSC impulsa aquesta renovació principalment amb la celebració de seminaris temàtics i té previst d'organitzar una conferència amb el títol "Bases per al catalanisme del 2000". És així?*

—En part, sí. També l'evolució interna del partit, els seus congressos. A través d'iniciatives d'aquesta mena, el que busquem és un procés d'interacció amb altres àmbits.

—*Es tracta de crear una nova força política?*

—No. Del que es tracta és d'aconseguir un partit socialista renovat, no un nou partit.

—¿El mateix PSC actual?

—Sí. Nosaltres ens sentim orgullosos de la nostra tradició i de la nostra trajectòria. No es tracta de pensar en nous instruments, sinó de reformar els instruments existents. Ara cal fer un nou pas endavant cap a la unitat socialista, com vam fer fa uns anys.

—*Quan es va fer aquesta unitat, es van fusionar diversos partits per crear l'actual PSC. ¿Es tracta ara de fer el mateix?*

—Bé, no som nosaltres els qui hauríem de proposar una cosa d'aquest tipus. El que nosaltres hem de proposar és la nostra disponibilitat. Estem disponibles.

—¿Quina és la finalitat de la conferència "Bases per al catalanisme del 2000"?

—En un moment donat, i no em faci dir quan perquè totes les coses requereixen el seu temps, a nosaltres, ens agradaria de fer una convocatòria i participar en un procés de diàleg plural sobre una renovació del catalanisme polític. Nosaltres no veiem un model per a la plena realització nacional de Catalunya. Per descomptat, no compartim la hipòtesi convergent, perquè és com un gratarse perpetu, sense resoldre res. Rebutgem també la hipòtesi independentista, perquè considerem que no té virtualitat ni serà mai majoritària. Davant aquestes alternatives, nosaltres hem aixecat una proposta de desenvolupament federalista, amb limitacions, però que

ens agradaria de potenciar sobre la base de fer-la jugar sobre unes coordenades que no fossin estrictament les de partit. Si aconseguim això, les coses a Catalunya es poden moure amb molta força.

—¿Pot ser més explícit sobre aquestes "noves coordenades"?

—És difícil de respondre, perquè ni Pasqual Maragall ni jo no fem una proposta reduccionista en l'àmbit dels partits; parlem d'una necessitat que molta altra gent sent en aquest moment, d'una nova renaixença del país, una cosa que ens tregui del discurs autoconsolatori, maniqueu.

—¿Es replantegen també les relacions amb el PSOE?

—Globalment les relacions amb el PSOE han resultat positives perquè han garantit quelcom que no estava assegurat d'antuvi, sinó que més aviat podia signi-

ficar un risc molt perillós per al futur del país, que és la unitat civil.

—¿Això no ho considera superat avui?

—No, no està assegurat. És un procés de conquesta permanent. Falta molt encara. D'altra banda, l'altre gran objectiu és el d'una acció del socialisme català en l'àmbit de l'estat i en l'àmbit europeu. Això requereix certes fórmules d'articulació, d'unitat. No podem quedar aïllats.

—*Des de certs ambients del partit, propers a vostè, en el tema de les relacions amb el PSOE, es reclama tornar a l'esperit del Pacte d'Abril que, entre altres coses, atorgava grup parlamentari per al PSC a les Corts.*

—Sí, però a mi m'interessen més els temes de fons. El nostre congrés va reafirmar la voluntat de tenir un grup parlamentari propi. Estem en aquesta posició

Arquitecte i jardiner

Sobre la plaça dura del socialisme català vol aixecar el jardí de l'esquerra. Flors de tots colors, collides en diversos horts, encara que siguin del veí. Assegura i tot que es veu amb cor de podar algunes de les branques del gran arbre convergent. Maragall, l'alcalde, a més de donar-li el permís d'obra, l'acompanya. Mentre Obiols va treballant, sembla que Maragall es prepara per al dia de la inauguració. Sense presses.

i esperem que es pugui produir en un moment determinat, per a aconseguir veu pròpia. Però aquesta és una reivindicació tàctica. A nosaltres, ens preocupa, no tenir grup a Madrid, però només en l'aspecte de la competitivitat amb CiU.

—¿Que CiU participés en una acció de govern a nivell d'estat seria beneficiós per al PSC?

—En determinats aspectes, sí. A nosaltres, ens ha perjudicat un joc simbòlic molt demagògicament fonamentat segons el qual ells representen els interessos del país i nosaltres representàvem interessos externs. Això, el dia que hi hagués ministres de Convergència a Madrid s'acabaria en 24 hores. Certs estereotips es dissoldrien. Però no crec que ho vegem això; no entra gaire dins el meu escenari post-electoral. Encara que Roca ho ha desitjat i ho desitja vivament.

—*Si CiU participés en un govern, el PSC podria veure's minoritzat políticament...*

—La participació de Convergència en un govern a Madrid tindria per al PSC un avantatge pràctic i operatiu, perquè, com vostè comprendrà, una negociació per a una coalició d'aquesta naturalesa hauria de tenir una component essencial de negociació sobre l'escenari català.

—¿El PSC obtindria contrapartides?

—Seria una negociació global.

—¿Hi ha un ritme de renovació del PSC i un ritme diferent de renovació del PSOE?

—Em sembla que no. La diferència no és de ritme, sinó de característiques.

—¿Les iniciatives que emprèn el PSC tenen l'èxit que vostès desitjarien en el marc del PSOE o del govern?

—Això, hi ha dies que penses que sí, que s'ha aconseguit molt, que s'ha avançat molt, i naturalment hi ha moments que desitjaries que les coses anessin més de pressa, fossin més rotundes. Però, en fi, aquest és un fet de la política.

—¿El projecte socialista de 1982 està esgotat?

—Per una banda hi ha nous objectius, perquè alguns objectius ja s'han assolit. Per una altra banda, el món ha canviat i per tant apareixen nous problemes que demanen noves respostes. Això requereix un programa molt renovat.

—¿Serà renovat el programa?

—Farem el possible perquè sigui així. Un programa europeu i federalista.

—¿Narcís Serra és el futur d'un PSOE renovat o un actiu en el futur del PSC?

—A en Narcís, l'han volgut presentar com un líder d'una part del socialisme contra una altra part. Això és absurd. Tothom que conegui mínimament la personalitat i el valor polític de Narcís Serra sap que no correspon gens a això. És un home d'estat i és un dels principals actius del PSC. No és incompatible l'una cosa amb l'altra. La seva força és molt gran.

—*Una de les conseqüències del procés de renovació ¿pot ser la necessitat de renovar els dirigents?*

—Això, tant si hi ha renovació com si no. És sempre imprescindible.

Pere Martí